

Een verlangen naar saamhorigheid

In de wijk Bottendaal in Nijmegen is iedereen links, maar ze begrijpen de PVV-stemmers wel. „Je moet de mensen niet jaloers maken.”

Door **Bas Blokker en Jutta Chorus**

Boven de gemberthee verleiden twee studenten elkaar met herinneringen aan tv-programma's uit hun jeugd. Het meisje moest stiekem naar de platvloerse manga-serie *Shin Chan* kijken. De jongen mocht thuis alleen verantwoorde programma's zien. „Van de VPRO.”

Nijmegen, links tot in de vezels. In de wijk Bottendaal halen progressieve partijen (D66 meegerekend) de afgelopen jaren telkens meer dan 80 procent van de stemmen. We zien overal privétuinen aaneengesmeed tot publieke ruimtes met houten piratenforten of klimrotsen erin. Wie boodschappen gaat doen, draagt een juten tas die bij een groentenabonnement hoort. Niemand die we deze dag aanspreken heeft ooit rechtser dan D66 gestemd. Die ene ondernemer die zegt dat hij door „SP-regeltjes” de rechterkant op wordt gedwongen, grijpt naar zijn hart als wij vragen of hij op 15 maart dan VVD gaat stemmen. „Daar kan ik thuis niet mee aankomen”, zegt hij - hij is ooit bij de CPN begonnen.

Grootste partij in Bottendaal bij de Provinciale Statenverkiezingen van 2015: GroenLinks, met een kwart van de stemmen. Daarom gaan we hier kijken in de week dat de partij in de Peilingwijzer accelereerde en op bijna gelijke hoogte met D66 en CDA kwam: tussen de 14 en 16 zetels. Dat is volgens waarnemers vooral te danken aan de dynamische lijsttrekker, Jesse Klaver.

Zijn optredens zijn popconcerten, zegt letterkunde-studente Cecile Collin. Hij heeft Paradiso in Amsterdam doen uitverkopen, en hier in Nijmegen De Vereniging. „Het begint meer show dan politiek te worden. Voor mij is een partij meer dan de lijsttrekker.” Martine van Harten, die als zzp'er een co-werkplek coördineert, heeft niet zoveel met „dat opgeklopte” van Jesse Klaver. De vrouwen neigen als „groene” kiezers allebei naar de Partij voor de Dieren.

De meeste mensen die we spreken, zijn nog altijd van plan GroenLinks te stemmen. We ontmoeten er maar één die daarbij hartgrondig „Jesse! Ja!”, zegt, en die het geweldig vindt „dat-ie het zo weet neer te zetten”. De rest is bedachtzamer. „Op zich” doet hij het goed. Of: „Ik vind hem best grappig, maar kan hij ook een rustige toon aanslaan?”

Ze zijn zeer politiek bewust in Bottendaal. Iedereen leest de verkiezingsprogramma's. Cecile Collin heeft de Stemwijzer ingevuld en van de bovenste vijf partijen gaat ze de programma's lezen voordat ze haar definitieve keuze maakt.

Ze vrezen in de wijk voor de verleiding van het populisme, voor de „goedkope oplossingen”, in de woorden van Paula Kleinheerenbrink. En in het algemeen voor „de drang om alles overhoop te gooien, het oude af te breken en dan maar hopen dat het nieuwe alles goed zal maken”, zoals

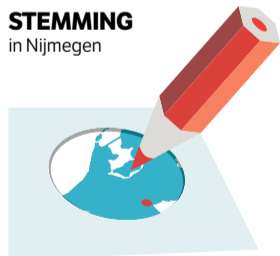

Cecile Collin (boven) vindt dat de optredens van Jesse Klaver „meer show dan politiek” worden. **Ellen Bekker** (links) vreest „de drang om alles overhoop te gooien”.

FOTO'S MERLIN DALEMAN

STEMMING in Nijmegen

Verslaggevers Bas Blokker en Jutta Chorus reizen in aanloop naar de verkiezingen door het land om te zien wat er leeft. Van een arbeidersbuurt rond Dobbeltmann's zeepfabriek is Bottendaal, in het centrum van Nijmegen, een van de meest gewilde plekken van de stad geworden. GroenLinks was er de grootste partij bij de Provinciale Statenverkiezingen van 2015, met een kwart van de stemmen. Voor reacties: b.blokker@nrc.nl of j.chorus@nrc.nl

Ellen Bekker het formuleert. Dat is óók een aspect van de aantrekkingskracht van Jesse Klaver, hier en daar al „de Jessias” genoemd. „Je weet niet of één persoon dat wel allemaal kan veranderen”, zegt student Erik te Dorsthorst.

Veel mensen tonen wel begrip voor de kiezers die naar de PVV neigen. Omdat ze zelf ervaren, of in hun omgeving zien, hoe het is om economisch in de knel te raken. „Ik heb een krabbelbaantje”, zegt Cor Essers. Hij is presentator in de drukkerij in het Openluchtmuseum. Over vier dagen verspreid 22 uur per week. „Ik heb geen armoe”, zegt hij. „Je moet je aanpassen.” Zes jaar geleden is hij voor het laatst op vakantie geweest.

Alleen geldzorgen

Het is ijskoud, maar de Bottendalers nemen de tijd om op straat hun ideeën uiteen te zetten. En wat zijn ze optimistisch. „Ik heb het comfortabel”, zegt zzp'er Martine van Harten. Ze heeft „alleen geldzorgen”, maar ze vertrouwt erop dat „er wel iets op mijn weg komt. Of dat iemand me van de stoep raapt als het niet lukt.”

Saamhorigheid, dat onderstreept

iedereen als kwaliteit van Bottendaal. Ellen Bekker zegt dat ze zich „met z'n dertigen” ontfermen over een zieke buurvrouw. Met dezelfde aandacht hebben ze ervoor gezorgd dat haar bejaarde onderbuurvrouw tot haar dood in haar eigen huis kon blijven wonen. Ooit was het een woongroep, zegt Bekker, maar „dan doen banken in Amerika raar en verandert je leven hier”. Haar bank wilde de hypotheek voor de woongroep niet vernieuwen, dus nu heeft iedereen een individuele moeten afsluiten, of de woning moeten huren. „Eerst hadden ze wel het vertrouwen in ons, nu niet meer.”

Ellen Bekker komt net van haar nieuwe werk, een proefbaan als ambulante woonbegeleider zorg. De zeven jaren hiervoor is ze werkloos geweest, op twee keer een klein baantje na. „Je weet niet wat het gebrek aan perspectief met je doet”, zegt ze. „Ik ben een licht iemand, maar ik werd er somber en gefrustreerd van. Zeven jaar lang solliciteren en worden afgewezen.”

Haar houding ten aanzien van de PVV is ambivalent. Ze vindt de partij „fascistoïde”, maar de frustraties van de PVV-stemmers kan ze zich in-

denken. „Je werkt je uit de naad om een baan te vinden, en dan lees je in de krant: 'Banen voor vluchtelingen gecreëerd'. Dan denk je, shit, ik gun het anderen ook, maar waarom worden zij voorgetrokken? Waarom kan het niet gelijk opgaan?”

Voor huizen geldt hetzelfde, zegt ze. Waarom geef je meteen een heel huis? Dat is toch niet slim? „Geef ze eerst een kleinere woning.” Het is niet eerlijk, zegt ze. En: „Je moet de mensen niet jaloers maken.”

Bekker is niet de enige in het oerlinkse bolwerk die zich afvraagt of linkse partijen hier wel oog voor hebben. Student Te Dorsthorst verzorgt in zijn bijbaantje een veteraan en schaamt zich voor de armoede in de ouderenzorg, vindt dat hij meer recht heeft op een deel van de welvaart dan nieuwkomers. „Hij heeft voor dit land gevochten.”

In de week dat Lodewijk Asscher zijn handtekening zet onder een PvdA-manifest voor de beschaving met als kernzin: „Nederland, maak je los uit de traditie van Brexit en Trump”, vat SP-kiezer Cor Essers heel oude linkse waarden bondig samen: „Je moet het met mekaar een beetje rechtvaardig verdelen.”